

Ministerstvo životního prostředí

**Program pro poskytování podpory z prostředků
Modernizačního fondu:**

Energetická účinnost v rezidenčním sektoru (HOUSEnerg)

Obsah

1. Oprávnění žadatelé	2
2. Typy podporovaných projektů a aktivit	2
3. Alokace prostředků	3
4. Forma a výše podpory	3
5. Výběrová kritéria přijatelnosti projektů / hodnocení projektů	4
6. Způsobilost výdajů	8
7. Přínos projektu a vykazované ukazatele (indikátory)	10
8. Právní režim předmětu podpory.....	11
9. Podmínky a způsob realizace Programu	12

1. Oprávnění žadatelé

Oprávněnými příjemci programu budou zpravidla vlastníci nebo spoluvlastníci, stavebníci a nabyvatelé rodinných domů¹, bytových domů nebo bytových jednotek². Okruh oprávněných příjemců bude stanoven příslušnou výzvou z programu.

2. Typy podporovaných projektů a aktivit

Podpořeny mohou být pouze projekty, které naplní cíle programu, tj. zlepšení energetické účinnosti a využití obnovitelných zdrojů v rodinných a bytových domech, a dále splňující kritéria přijatelnosti stanovené programem a příslušnou výzvou z programu.

Mezi stěžejní podporované oblasti a typy projektů patří:

- Snížení energetické náročnosti rezidenčních budov
 - podporováno je zateplení stávajících konstrukcí pomocí tepelně izolačních materiálů a výměna výplní otvorů (tzn. oken, dveří) za nové s lepšími tepelněizolačními vlastnostmi, popř. jejich renovace spojená s dosažením lepších vlastností (zejména památkově chráněné stavby). Alternativně k zateplení stávajících konstrukcí může být podporována také jejich náhrada novými, popř. jiné změny geometrie obálky (stavební úpravy) budovy přispívající k celkovému snížení energetické náročnosti stavby.
- Pořízení obnovitelných zdrojů energie a úspory primární neobnovitelné energie
 - fotovoltaické systémy;
 - výměna neekologických zdrojů tepla ve stavbách pro bydlení za nízkoemisní kotle a ohřívače na biomasu, tepelná čerpadla nebo napojení na soustavu zásobování teplem (účinné soustavy využívající OZE, popř. odpadní teplo);
 - systémy řízeného (nuceného) větrání se zpětným získáváním tepla;
 - solární systémy a systémy využívající tepelná čerpadla pro přípravu teplé vody;
- Příspěvek na dosažení vyššího energetického standardu novostaveb
- Vybraná doplňková opatření ve stavbách pro bydlení, např. stínící technika, podpora hospodaření s vodou, zeleň, nabíjecí stanice pro elektromobily apod. mohou být podpořena jako součást komplexních opatření).

¹ Ve smyslu zákona č. 283/2021 Sb. stavební zákon.

² Ve smyslu vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území.

3. Alokace prostředků

Pro tento program je alokováno 14,2 % z celkových prostředků Modernizačního fondu.

4. Forma a výše podpory

Podpora bude standardně poskytována zpravidla prostřednictvím jednotlivých dotací (stanovených výzvou) na základě vydaného rozhodnutí ministra životního prostředí o poskytnutí dotace z prostředků SFŽP ČR, formou jednorázové ex post dotace. Výzva může rovněž stanovit poskytování podpory formou zálohy před dokončením realizace opatření.

V případě naplnění definičních znaků veřejné podpory lze podporu poskytnout podle následujících předpisů:

- Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. 12. 2013, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis.
- Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. 6. 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách – GBER) – pouze vybrané relevantní články (dále jen nařízení „GBER“).

V případě poskytování podpory dle GBER je podpora poskytována v intenzitách dle následujících článků:

- článek 38 - Investiční podpora na opatření ke zvýšení energetické účinnosti)
- článek 41 - Investiční podpora obnovitelných zdrojů energie

Podpory poskytované podle nařízení GBER nesmí být kumulovány s jinou veřejnou podporou tak, že by došlo k překročení maximální povolené intenzity podpor dané jednotlivými články. Výzva může poskytování podpory projektům naplňující definiční znaky veřejné podpory rovněž vyloučit.

5. Výběrová kritéria přijatelnosti projektů / hodnocení projektů

5.1 Obecná kritéria přijatelnosti

- Projekt musí být realizován na území České republiky (dále jen „ČR“).
- Žadatel nesmí být v úpadku, likvidaci, nemít žádné závazky po splatnosti vůči státním a veřejným rozpočtům, nedoplatky na daních a nejedná se o obchodní společnost ve střetu zájmů³.
- Doba realizace projektu nesmí maximálně přesáhnout 5 let od okamžiku schválení projektu (doba realizace pro jednotlivá opatření je dále stanovena výzvou z programu).
- V případě naplnění definičních znaků veřejné podpory musí žadatel a projekt plnit další související podmínky vyplývající z příslušné evropské legislativy a jejich prováděcích předpisů, a stanovených v příslušné výzvě.

5.2 Specifická kritéria přijatelnosti

5.2.1 Snížení energetické náročnosti rezidenčních budov včetně doplňkových opatření

- Základním požadavkem je snížení energetické náročnosti budovy vyjádřené vhodnými parametry a splnění vybraných parametrů zateplovaných a měněných konstrukcí. Současně s tím musí být dodrženy požadavky stanovené výzvou a platné legislativy a norem, především:
 - Zákon č. 406/2000 Sb. o hospodaření energií;
 - Vyhláška č. 264/2020 Sb. o energetické náročnosti budov (zpracovává požadavky Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 844/2018 o energetické náročnosti budov);
 - Norma ČSN 730540-2 Tepelná ochrana budov.

³ Ve smyslu zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, v platném znění, včetně omezení stanovené § 4c zákona. Pokud je žadatelem právnická osoba musí být doložena její vlastnická struktura a skuteční majitelé ve smyslu zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, v platném znění.

5.2.2 Obnovitelné zdroje energie a úspory energie

5.2.2.1 Fotovoltaické systémy

- Dotace je poskytována na různé varianty FV systémů jejichž primárním účelem je výroba elektrické energie pro vlastní spotřebu, popř. pro spotřebu v rámci místního energetického společenství. Přebytky energie mohou být dodávány do sítě, není to však podmínkou, protože v části lokalit technický stav sítě toto napojení neumožňuje.
- Podrobné technické požadavky na podporované zdroje jsou nastaveny výzvou dle aktuálně dostupných technologií. Podmínky preferují výrobky s vyšší účinností. Sledována je zejména účinnost FV panelů a střídačů/měničů napětí. Pro dosažení maximální výroby při různých intenzitách osvětlení a teplotách musí být podporované systémy vybaveny technologií MPPT (sledování maximálního bodu výkonu), popř. obdobnou.
- Akumulace energie je možná ve formě tepla nebo do elektrických akumulátorů. Nejsou podporovány zařízení bateriové akumulace, které jsou na bázi olova, NiCd a NiMH, případně dalších typů stanovených výzvou.

5.2.2.2 Výměna zdrojů tepla a příprava teplé vody

biomasové zdroje energie

- V případě realizace projektu na využití paliv z biomasy je nutné dodržet kritéria udržitelnosti dle čl. 29 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a vyhlášky č. 110/2022 Sb. o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy.
- Podporovány jsou pouze zdroje s uzavřenou spalovací komorou, určené pro spalování dřevní biomasy, tedy OZE. Z podpory jsou vyloučeny zdroje, u kterých výrobce jako vhodné palivo uvádí fosilní paliva, popř. jiná paliva vyráběná z fosilních paliv a odpad.
- Vysoká účinnost nově instalovaných zdrojů a nízké hodnoty emisí jsou zajištěny požadavkem na splnění nařízení Komise (EU) č. 1189/2015 platné pro kotle a nařízení Komise (EU) č. 1185/2015 pro lokální topidla na tuhá paliva. Současně s uvedenými předpisy musí nový zdroj splnit požadavky na určenou třídu energetické účinnosti. Požadovaná třída energetické účinnosti uvedená ve specifických podmínkách podpory ve výzvě je volena na základě průzkumu trhu tak, aby se jednalo o dostupné výrobky vyššího standardu.

- Pro kotle o výkonu vyšším než 70kW, pro které neplatí nařízení Komise (EU) č. 1187/2015 je požadováno splnění požadavků na 5. třídu dle EN 303-5, které zajišťuje srovnatelné nebo lepší parametry jak po stránce emisí, tak energetické účinnosti.

tepelná čerpadla

- Podporována jsou tepelná čerpadla (dále také TČ) s elektrickým pohonem určená pro vytápění budov, popř. kombinovaná umožňující kromě vytápění také ohřev teplé vody. S ohledem na různé možnosti v místě instalace budou podporovány všechny běžné varianty, tzn. vzduch-voda, země-voda, voda-voda a vzduch-vzduch z nichž má žadatel možnost vybrat nejvhodnější.
- Základním požadavkem na podporované výrobky je splnění příslušné směrnice o Ekodesignu⁴.
- Doplnujícím požadavkem je splnění vybrané třídy energetické účinnosti. Ta je součástí specifických podmínek podpory ve výzvě a je volena na základě průzkumu trhu tak, aby se jednalo o dostupné výrobky vyššího standardu.
- Pro tepelná čerpadla vyšších výkonů, pro která neplatí některé výše uvedené směrnice EU o Ekodesignu, platí srovnatelné požadavky na (sezónní) topný faktor. Dalším požadavkem, který může být v budoucnu doplněn, je používání ekologicky přijatelnějších typů chladiv. Požadované třídy energetické účinnosti mohou být v upraveny dle dostupnosti výrobků vyšších tříd, popř. v souvislosti s očekávanými změnami předpisů pro označování výrobků.
- Instalace tepelných čerpadel využívajících elektrickou energii vyrobenou vlastním fotovoltaickým systémem (umístěným na stejné budově, popř. přilehlých stavbách a pozemcích) je zvýhodněna nastavením vyšší podpory. Cílem je motivace žadatelů k instalaci a efektivnímu využívání dalších systémů OZE, které se mohou vhodně doplňovat. Zvýhodnění má pokrývat část s tím spojených nákladů např. na regulaci a akumulaci tepla.

Napojení na soustavu zásobování teplem

Napojení zpravidla zahrnuje zřízení přípojky a výměňkové stanice, systému měření a regulace. Podporována jsou pouze napojení k účinným soustavám zásobování tepelnou energií, splňující požadavky zákona č. 165/2012 Sb. o podporovaných zdrojích energie.

⁴ Tzn.: TČ vzduch-voda, země-voda, voda-voda: nařízení Komise (EU) č. 813/2013, TČ vzduch-vzduch: nařízení Komise (EU) č. 206/2012.

příprava teplé vody

- Podporované solární termické systémy musí být sestaveny pouze z kolektorů splňujících minimální hodnotu účinnosti η_{sk} dle vyhlášky č. 441/2012 Sb., o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie.
- Podporována jsou tepelná čerpadla s elektrickým pohonem, která splňují požadavky na Ekodesign dle nařízení Komise (EU) č. 813/2013 nebo nařízení Komise (EU) č. 814/2013. Současně musí splnit požadavky pro třídu energetické účinnosti A+ pro zatěžovací profil (odběru vody) L nebo vyšší.

systém řízeného (nuceného) větrání se zpětným získáváním tepla

- Větrací systém musí být navržen dle platných norem a musí zajišťovat řízené větrání všech obytných místností a místností s předpokládaným dlouhodobým pobytem osob v řešených bytových jednotkách.

5.2.3 Příspěvek na dosažení vyššího energetického standardu novostaveb

- Podpora je poskytována ve formě příspěvku na dosažení vyššího energetického standardu novostaveb, které musí prokazovat snížení spotřeby primární energie z neobnovitelných zdrojů minimálně 20 % oproti referenční budově stanovené vyhláškou 264/2020 Sb., o energetické náročnosti budov. Další podmínky, za kterých je podpora poskytována, jsou stanoveny výzvou.

5.2.4 Doplnková opatření

- Mezi doplňkovými opatřeními je podporována též instalace dobíjecích stanic pro elektromobily u rodinných a bytových domů. Podporované nabíjecí stanice mají sloužit pro uživatele těchto domů, popř. jejich návštěvy. Podpora není určena pro zřizování komerčních nabíjecích stanic. Předpokládá se, že instalovány budou především nabíjecí stanice nižších výkonů, které mohou využít bez dodatečných úprav stávající napojení na elektrickou síť. Aby bylo možno současně provozovat nabíjecí stanice s běžnou spotřebou v domě, je požadováno, aby stanice monitorovaly celkový odběr proudu a přizpůsobovaly svůj výkon sjednaným maximům.

6. Způsobilost výdajů

6.1 Obecné podmínky způsobilosti výdajů

Podpora je poskytována pouze na způsobilé výdaje, které splňují všechny níže uvedené podmínky:

- jsou v souladu s právními předpisy ČR a EU,
- jsou v souladu s programem, příslušnou výzvou a vydanými metodickými pokyny,
- jsou přiměřené, tj. odpovídají cenám v místě a čase obvyklým,
- jsou řádně identifikovatelné, prokazatelné a doložitelné,
- jsou přímo a výhradně spojeny s realizací projektu, vznikly v době jeho realizace.

6.2 Specifické podmínky způsobilosti výdajů

Mezi základní způsobilé výdaje související s investicí patří zejména:

- přímé realizační výdaje, tj. výdaje na stavební práce, dodávky a služby bezprostředně související s předmětem podpory, které přispívají ke splnění cílů příslušného projektu⁵,
- projektová příprava a činnosti odborného technického dozoru,

Podrobnější specifikace způsobilosti výdajů je obsažena v příslušné výzvě.

⁵ V souladu s platnou legislativou nelze instalaci podporovaného OZE provést svépomocí. Požadováno je provedení instalace odbornou firmou (s příslušným živnostenským oprávněním), osobou kvalifikovanou dle § 10d zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií k instalaci vybraného typu OZE.

6.3 Nezpůsobilé výdaje

Podporu nelze poskytnout na:

- opatření, která neodpovídají zaměření programu a podmínkám příslušné výzvy,
- nákup použitého vybavení,
- poplatky za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu či pozemků určených k plnění funkcí lesa a za zřízení služebnosti,
- přímé daně, daň darovací a dědická, daň z nemovitosti, daň z převodu nemovitostí, silniční daň, clo,
- výdaje na zajištění relevantních stanovisek,
- vyvolané investice, které nejsou spojeny výhradně a přímo s účelem projektu,
- splátky úvěrů, úroky,
- správní poplatky (např. notářské poplatky, vklady do katastru, poplatky za vydané stavební povolení apod.),
- rozpočtovou rezervu,

7. Přínos projektu a vykazované ukazatele (indikátory)

V rámci realizovaných projektů budou sledovány a vyhodnocovány závazné indikátory, které jsou součástí žádosti o podporu a budou předmětem Rozhodnutí ministra životního prostředí o poskytnutí prostředků ze SFŽP ČR (dále jen „Rozhodnutí“). Pomáhají sledovat a měřit dosahování stanovených výstupů vlastního projektu. Plnění závazných indikátorů je pod přímou kontrolou projektu a musí jich být dosaženo v předem stanoveném časovém rámci. Pokud nebudou naplněny cílové hodnoty pro projekt relevantních závazných indikátorů, může být uplatněna korekce až do výše 100 % (v závislosti na míře nenaplnění).

Pro prokázání dosažení hodnot závazných indikátorů může být výzvou požadováno doložení energetického posouzení.

8. Právní režim předmětu podpory

8.1 Právní vztah k předmětu podpory a provozování

Podpora je žadateli poskytnuta v případě, že žadatel je, případně se po ukončení projektu stane, vlastníkem nebo spoluvlastníkem předmětu podpory, není-li dále v textu výzvy z programu nebo v právním aktu uvedeno jinak.

Příjemce podpory zajistí **udržitelnost projektu po dobu minimálně 5 let⁶** od jeho ukončení. Dodržení závazku udržitelnosti může být předmětem kontroly ze strany SFŽP ČR a ostatních k tomu příslušných institucí. Při nesplnění povinnosti udržitelnosti může být příjemci v krajním případě uloženo vrácení podpory nebo její části. Příjemce podpory je povinen ponechat předmět podpory ve svém vlastnictví alespoň po dobu realizace projektu.

V případech, na které nelze jednoznačně vztáhnout výše uvedené podmínky, posuzuje přípustnost právního vztahu žadatele k předmětu podpory SFŽP ČR.

8.2 Právní stav předmětu podpory

Předmět podpory nesmí být bez vědomí SFŽP ČR nijak právně zatížen, zejména ve formě zástav a věcných břemen, u kterých výkon práv z nich odvozený může ohrozit realizaci nebo plnění účelu předmětu podpory, včetně vlastnických práv příjemce, vyjma:

- nemovitostí, které jsou zatíženy zástavním právem zákonným nebo zástavním právem zřízeným k zajištění plnění povinností při poskytnutí dotace ze státního rozpočtu apod.;
- realizace inženýrských sítí na pozemcích.

Žadatel je povinen o právním zatížení předmětu podpory i po dobu udržitelnosti (viz kap. 8.1) vždy informovat SFŽP ČR, který posoudí charakter právní zátěže a případně ekonomické zdraví příjemce, a určí další postup. SFŽP ČR má právo si vyžádat potřebné dokumenty pro posouzení.

⁶ Mimo zvláštní právní skutečnosti spočívající v mimořádné, nepředvídatelné, neodvratitelné a nezaviněné události (resp. vis maior).

9. Podmínky a způsob realizace Programu

9.1 Příjem a hodnocení žádostí o podporu

Text výzvy včetně související dokumentace je nejpozději k datu vyhlášení výzvy zveřejněn na webových stránkách SFŽP ČR a bude obsahovat veškeré detaily a podmínky pro poskytování podpory.

Žádosti budou administrovány v elektronické podobě v **Agendovém informačním systému SFŽP ČR**.

Žádosti jsou po předložení kontrolovány z hlediska formálních náležitostí a podmínek přijatelnosti, stanovených programem a výzvou, které mají v případě jejich nesplnění vylučující charakter.

Po splnění formálních náležitostí, podmínek přijatelnosti a příp. ekonomického hodnocení žadatele, je projekt doporučen k financování.

9.2 Rozhodnutí ministra životního prostředí o poskytnutí prostředků ze SFŽP ČR

Projekt je podpořen na základě vydání Rozhodnutí, které obsahuje maximální výši poskytnuté finanční podpory, specifikuje účel a cíle podpořeného projektu, a ostatní podmínky poskytnutí podpory, včetně případných finančních oprav a korekcí.

9.3 Zakázky v rámci projektu

Pokud je k tomu dle zákona žadatel povinen, musí při zadávání zakázek postupovat podle zákona

č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění účinném v době zahájení zadávacího řízení (dále také „ZZV“).

9.4 Kontrola realizace projektů a kontrolní činnosti

V rámci kontrolní činnosti vykonávané SFŽP ČR jsou prováděny dvě základní formy kontrol, a to kontroly dokladové a kontroly na místě realizace podporovaných opatření. Kontrolní činnost je prováděna za účelem kontroly dodržování podmínek programu, zjištění odchylek od žádoucího stavu, nápravy nedostatků, odstranění jejich příčin a prevence před jejich vznikem včetně definování rizik.

**Program pro poskytování podpory z prostředků
Modernizačního fondu:**

Energetická účinnost v rezidenčním sektoru (HOUSEnerg)

Vydal: Státní fond životního prostředí ČR
Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 2
listopad 2022

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY